

Україна
Донецький окружний адміністративний суд
У Х В А Л А
про прийняття позовної заяви
та відкриття провадження в адміністративній справі

24 березня 2020 р.

Справа №200/3122/20-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Суддя Донецького окружного адміністративного суду Кравченко Т.О., вирішуючи питання про наявність підстав для прийняття позовної заяви та відкриття провадження в адміністративній справі за позовом Ганіної Лариси Дмитрівни до Селидовського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити певні дії,

встановила:

19 березня 2020 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Ганіної Лариси Дмитрівни (далі – позивач, Ганіна Л.Д.) до Селидовського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області (далі – відповідач, Селидовського ОУ ПФУ), надісланий на адресу суду 17 березня 2020 року, в якому позивач просила:

- визнати протиправними дії Селидовського ОУ ПФУ щодо припинення виплати Ганіній Л.Д. пенсії за віком з 01 травня 2018 року;
- зобов'язати Селидовське ОУ ПФУ нарахувати та виплатити Ганіній Л.Д. призначену їй пенсію за віком з 01 травня 2018 року.

Свої вимоги позивач обґрунтовує тим, що відповідач протиправно не виплачує позивачу пенсію з підстав, які не передбачені ст. 49 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Щодо звільнення від сплати або відстрочення сплати судового збору.

Ганіна Л.Д. звернувся до суду з клопотанням про звільнення від сплати судового збору або про відстрочення його сплати.

Ч. 3 ст. 161 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) визначено, що до позовної заяви додається документ про сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі або документи, які підтверджують підстави звільнення від сплати судового збору відповідно до закону.

Згідно з ч. 5 ст. 161 КАС України у разі необхідності до позовної заяви додається клопотання позивача про відстрочення сплати судового збору.

Відповідно до ч. 2 ст. 132 КАС України розмір судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати встановлюються законом.

Правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору визначає Закон України від 08 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір» (далі – Закон № 3674).

Позовна заява належить до об'єктів справляння судового збору відповідно до абз. 2 ч. 1

*306*4146471*1*2*

ст. 3 Закону № 3674, а особа, яка її подала, в силу приписів ч. 1 ст. 2 цього Закону є платником судового збору.

Докази належності позивача до суб'єктів, яким ст. 5 Закону № 3674 встановлені пільги щодо сплати судового збору, суду не надані.

Ч. 1 ст. 4 Закону № 3674 визначено, що судовий збір справляється у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду, - у відсотковому співвідношенні до ціни позову та у фіксованому розмірі.

За подання до адміністративного суду адміністративного позову немайнового характеру, який подано фізичною особою або фізичною особою-підприємцем, ставка судового збору встановлена у розмірі 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (абз. 7 пп. 1 п. 3 ч. 2 ст. 4 Закону № 3674).

Ст. 7 Закону України від 14 листопада 2019 року № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік» встановлено, що станом на 1 січня 2020 року прожитковий мінімум на одну працездатну особу в розрахунку на місяць становить 2 102 грн.

Позивач – фізична особа звернулася до суду з позовом немайнового характеру.

Отже, судовий збір за подання цього позову становить 840,80 грн ($2\ 102\ \text{грн} \times 0,4 = 840,80\ \text{грн}$).

Судовий збір позивачем не сплачений.

Водночас, відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону № 3674, враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі, за таких умов: 1) розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача - фізичної особи за попередній календарний рік; або 2) позивачами є: а) військовослужбовці; б) батьки, які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю, якщо інший з батьків ухиляється від сплати аліментів; в) одинокі матері (батьки), які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю; г) члени малозабезпеченої чи багатодітної сім'ї; г) особа, яка діє в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена; або 3) предметом позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю.

Згідно з ч. 2 ст. 8 Закону № 3674 суд може зменшити розмір судового збору або звільнити від його сплати на підставі, зазначеній у частині першій цієї статті.

Відповідно до ч. 1 ст. 133 КАС України суд, враховуючи майновий стан сторони, може своєю ухвалою зменшити розмір належних до сплати судових витрат чи звільнити від їх оплати повністю або частково, чи відстрочити або розстрочити сплату судових витрат на визначений строк.

Таким чином, суд наділено повноваженням зменшити тягар несення судових витрат для особи, яка до нього звертається. Водночас, наведені правові норми дають підстави для висновку, що зменшення тягара несення судових витрат є не обов'язком суду, а повноваженням за певних обставин.

При цьому, в частині сплати судового збору законодавець визначив вичерпний перелік умов, за наявності яких можливе зменшення тягара несення цих судових витрат.

Особа, яка звертається до суду, має право подати відповідне клопотання, в якому навести обставини щодо її майнового стану та, за наявності, обставин, з якими закон пов'язує можливість реалізації судом права зменшити тягар несення судових витрат у частині сплати судового збору. Такі обставини повинні бути підтвержені належними та допустимими доказами.

Суд, що вирішує питання відкриття провадження (прийняття заяви, скарги), встановивши за результатом розгляду відповідного клопотання наявність установленого законом підстави для зменшення тягара несення судових витрат та дійшовши висновку про необхідність реалізації такого права, самостійно, зважаючи на наявні обставини, визначає

спосіб зменшення цього тягаря. Визначення способу зменшення тягаря несення судових витрат є прерогативою відповідного суду.

Звільнення від сплати судового збору, його відстрочення чи розстрочення або зменшення розміру є правом, а не обов'язком суду, при цьому суд, вирішуючи це питання, враховує майновий стан сторони. Визначення майнового стану сторони є оціночним та залежить від доказів, якими обґрунтовується рівень її майнового стану. Якщо залежно від рівня майнового стану сторона позбавлена можливості сплатити судовий збір, то такі обставини є підставою на відстрочення та розстрочення сплати судового збору, зменшення його розміру або звільнення від його сплати.

Аналізуючи норми ст. 133 КАС України та ст. 8 Закону № 3476, Верховний Суд дійшов висновку, що підставою для звільнення від сплати судового збору є відповідний майновий стан заявника при одночасному дотриманні умов, визначених у ч. 1 ст. 8 Закону № 3674.

Поряд з цим, сама лише наявність умов, визначених цією статтею, не є безумовною підставою для звільнення заявника від сплати судового збору, у разі, якщо він не підтвердить належними та допустимими доказами своє скрутне матеріальне становище, яке не дозволяє йому сплатити судовий збір, або якщо його сплата призведе до погіршення майнового стану сторони.

Відповідний правовий висновок Верховного Суду наведений у постанові від 04 вересня 2019 року у справі № 0840/4075/18.

Обґрунтовуючи своє клопотання, позивач покликається на те, що через протиправні дії відповідача позивач фактично позбавлена пенсії, яка є єдиним джерелом її існування.

Суд бере до уваги, що позивач, 09 березня 1953 року народження, має статус внутрішньо переміщеної особи, що підтверджено довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Докази на підтвердження того, що майновий стан позивача не дозволяє їй сплатити судовий збір за подання цього позову, суду не надані, а тому суд дійшов висновку, що клопотання про звільнення від сплати судового збору задоволенню не підлягає.

Водночас, врахувавши предмет спору, яким є захист соціальних прав, з метою забезпечення доступу позивача до правосуддя суд дійшов висновку про можливість відстрочення сплати судового збору.

Щодо строку звернення до адміністративного суду.

Ганіна Л.Д. подала клопотання про поновлення строку звернення до адміністративного суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 122 КАС України позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами.

За загальним правилом, що міститься у абз. 1 ч. 2 ст. 122 КАС України, для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Згідно з ч. 3 ст. 122 КАС України для захисту прав, свобод та інтересів особи цим Кодексом та іншими законами можуть встановлюватися інші строки для звернення до адміністративного суду, які, якщо не встановлено інше, обчислюються з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Відповідно до абз. 1 ч. 2 ст. 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» нараховані суми пенсії, не отримані з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком з нарахуванням компенсації втрати частини доходів.

На стадії відкриття провадження у справі у суду відсутні відомості стосовно того, чи відбувалось нарахування пенсійних виплат позивачу впродовж спірного періоду, а якщо таке нарахування проводилось, чи є вина органу, що призначає і виплачує пенсію, в тому, що позивач ці виплати не отримав.

Ці обставини впливають не те, який строк звернення до адміністративного суду підлягає застосуванню у спірних правовідносинах (загальний, встановлений ч. 1 ст. 122 КАС України, чи спеціальний, передбачений ст. 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»).

Зважаючи на викладене, питання дотримання позивачем строку звернення до адміністративного суду, а в разі, якщо такий строк пропущено, – поважності причин його пропуску та наявності підстав для його поновлення, будуть вирішені судом на стадії судового розгляду після встановлення відповідних фактичних обставин на підставі наданих сторонами доказів.

За наслідками з'ясування питань, визначених ч. 1 ст. 171 КАС України, встановлено, що позовна заява подана особою, яка має адміністративну процесуальну дієздатність; позовна заява відповідає вимогам, встановленим ст. ст. 160, 161 КАС України; позовну заяву належить розглядати за правилами адміністративного судочинства і подано з дотриманням правил підсудності; підстави для залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви або відмови у відкритті провадження в адміністративній справі, встановлені КАС України, відсутні.

Щодо форми адміністративного судочинства, за якою розглядатиметься справа.

Відповідно до ч. 1 ст. 12 КАС України адміністративне судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку позовного провадження (загального або спрощеного).

Згідно з ч. 2 ст. 12 КАС України спрощене позовне провадження призначене для розгляду справ незначної складності та інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи.

В силу приписів п. 3 ч. 6 ст. 12 КАС України для цілей цього Кодексу ця справа є справою незначної складності.

Відповідно до ч. 1 ст. 257, п. 2 ч. 1, ч. 2 ст. 263 КАС України справа підлягає розгляду за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні) у строк не більше тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі.

З метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень, всебічного і повного з'ясування обставин та розгляду справи впродовж розумного строку, керуючись принципом офіційного з'ясування обставин, на підставі п. 4 ч. 3 ст. 2, ч. 4 ст. 9, ст. ст. 72, 77, 80 КАС України суд вважає за необхідне за власною ініціативою вжити заходи щодо виявлення та витребування доказів.

Враховуючи викладене та керуючись ст. ст. 2, 9, 12, 72, 77, 80, 133, 171, 241, 248, 256, 257, 260, 263 Кодексу адміністративного судочинства України,

ухвалила:

1. Прийняти позовну заяву до розгляду та відкрити провадження в адміністративній справі № 200/3122/20-а за позовом Ганіної Лариси Дмитрівни (РНОКПП: 1942607686, зареєстроване місце проживання: 86500, Донецька обл., м. Сніжне, вул. Урицького, буд. 5, фактичне місце проживання: 85483, Донецька обл., м. Новогродівка, вул. Шкільна, буд. 20, кв. 5) до Селидовського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області (ідентифікаційний код: 41247274, місцезнаходження: 85400, Донецька обл., м. Селидове, вул. Героїв праці, буд. 6) про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити певні дії.

2. У задоволенні клопотання позивача про звільнення від сплати судового збору – відмовити.

3. Клопотання позивача про відстрочення сплати судового збору – задовольнити.

4. Відстрочити позивачу сплату судового збору за подання адміністративного позову у

розмірі 840,80 грн – до ухвалення судового рішення у справі.

5. Питання дотримання позивачем строку звернення до адміністративного суду, а в разі, якщо такий строк пропущено, – поважності причин його пропуску та наявності підстав для його поновлення, вирішити на стадії судового розгляду після встановлення відповідних фактичних обставин.

6. Розгляд справи здійснювати за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

7. Справа розглядатиметься Донецьким окружним адміністративним судом у складі судді Кравченко Т.О. одноособово в приміщенні суду за адресою: 84122, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Добровольського, буд. 1.

8. Витребувати у відповідача – Селидовського ОУ ПФУ такі докази:

- відомості про те чи перебуває Ганіна Л.Д. на обліку в Селидовському ОУ ПФУ і з якого часу;

- пенсійну справу Ганіної Л.Д. з усіма наявними в ній матеріалами;

- рішення (інший розпорядчий документ) про припинення нарахування та виплати позивачу пенсії, якщо таке приймалося, та всі документи, що слугували підставою для його прийняття;

- довідку про нараховану та фактично виплачену позивачу пенсію за період з 01 січня 2018 року до квітня 2020 включно;

- витяг з ІКІС ПФУ: Підсистеми призначення та виплати пенсії щодо нарахування і виплати позивачу пенсії за період з 01 січня 2018 року до квітня 2020 року включно;

- всі інші докази, які стали підставою для допущення спірної бездіяльності, вчинення спірних дій та прийняття рішень.

Зобов'язати відповідача надати (надіслати) суду витребувані докази засобами електронного і поштового зв'язку (e-mail: inbox@adm.dn.court.gov.ua, 84122, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Добровольського, буд. 1) в п'ятнадцятиденний строк з дня вручення йому цієї ухвали.

Повідомити, що особи, які не мають можливості подати доказ, який витребує суд, або не мають можливості подати такий доказ у встановлені строки, зобов'язані повідомити про це суд із зазначенням причин протягом п'яти днів з дня вручення ухвали.

9. Встановити відповідачу п'ятнадцятиденний строк з дня вручення йому цієї ухвали для подання відзиву на позовну заяву або заяви про визнання позову.

Відзив має бути складений і поданий за правилами, визначеними ст. 162 КАС України.

До відзиву на позов додати докази, які підтверджують обставини, на яких ґрунтуються заперечення відповідача, якщо такі докази не надані позивачем; документи, що підтверджують надіслання (надання) відзиву і доданих до нього доказів іншим учасникам справи.

10. Повідомити відповідача, що неподання суб'єктом владних повноважень відзиву на позов без поважних причин може бути кваліфіковано судом як визнання позову, а також про те, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

11. Повідомити учасників справи, що письмові докази, які подаються до суду, повинні бути оформлені відповідно до вимог ст. 94 КАС України, зокрема вони подаються в оригіналі або в належним чином засвідченій копії. Якщо для вирішення спору має значення лише частина документа, подається засвідчений витяг з нього. Учасник справи підтверджує відповідність копії письмового доказу оригіналу, який знаходиться у нього своїм підписом із зазначення дати такого засвідчення.

12. Повідомити відповідача – суб'єкта владних повноважень, що у разі неповідомлення суду про неможливість подати докази, витребувані судом, або неподання таких доказів без поважних причин на підставі ст. 149 КАС України суд може застосувати до відповідної

особи заходи процесуального примусу у вигляді штрафу у сумі від 0,3 до трьох розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

13. Повідомити учасників справи, що у разі невиконання процесуальних обов'язків, зокрема, ухилення від вчинення дій, покладених судом на учасника судового процесу, зловживання процесуальними правами, вчинення дій або допущення бездіяльності з метою перешкоджання судочинству, на підставі ст. 149 КАС України суд може застосувати до відповідної особи заходи процесуального примусу у вигляді штрафу у сумі від 0,3 до трьох розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

14. Повідомити учасників справи, що застосування до особи заходів процесуального примусу не звільняє її від виконання обов'язків, встановлених КАС України.

15. Роз'яснити учасникам справи, що сторони мають процесуальні права і обов'язки, визначені у ст. ст. 44, 47 КАС України.

16. Інформацію по справі, яка розглядається, учасники справи можуть отримати на офіційному веб-порталі судової влади України в мережі Інтернет за веб-адресою: <http://adm.dn.court.gov.ua/sud0570>.

17. Копію ухвали направити учасникам справи, а відповідачу – також копію позовної заяви та доданих до неї матеріалів.

18. Ухвала набирає законної сили з моменту її підписання суддею.

19. Ухвала оскарженню не підлягає.

Суддя

Т.О. Кравченко

